

Бібліографія

1. «Енергетична стратегія України на період до 2035 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/doccatalog/list?currDir=50358>
2. Національний план дій з енергоефективності до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: sae.gov.ua/sites/default/files/NEEAP_1228.doc.
3. Сурменелян, О. Р. Світовий досвід управління енергозбереженням / О. Р. Сурменелян// Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2013. – № 2. – С. 96–108.
4. Накамори, Х. Японія – мировая экономическая держава / Х. Накамори, Д. Вада. – М. : Наука, 1986. – С. 169–170.

Віктор ШУМАДА

слухач магістратури за спеціальністю

«Публічне управління та адміністрування»

(науковий керівник: д.н. держ. упр., доцент кафедри менеджменту та публічного управління Толуб'як В.С.)

Тернопільський національний економічний університет

МІСЦЕВІ ОРГАНИ ВЛАДИ У РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ В ЖКГ

Україна споживає у загальному балансі більше 60–70 % імпортних енергоресурсів і є однією з енергозалежних країн Європи[1]. Відсутність власних енергоресурсів та їх неефективне використання загрожує національним інтересам і безпеці країни. Тому вирішення питань енергозбереження та енергоефективності є одним з першочергових завдань влади в умовах енергетичного дефіциту.

Понад 30 % кінцевої енергії в Україні, як і в більшості європейських країн споживається житловими будинками. Це найбільший сектор національної економіки з точки зору енергоспоживання. Якщо в індустріальному секторі споживання енергії поступово зменшується (підприємства впроваджують енергоефективні технології), то в житлово-комунальному секторі питання енергозбереження вирішується значно

повільніше. Причина такої стагнації – наявність бар'єрів, які перешкоджають власникам житла впроваджувати енергоефективні технології у своїх будинках.

Енергоефективність означає раціональне використання існуючих паливно-енергетичних ресурсів при дійсному рівні розвитку техніки і технології та дотриманні вимог до навколишнього середовища. Для населення – це значне скорочення комунальних витрат, для країни – економія ресурсів, підвищення продуктивності виробництва і його конкурентоспроможності, для екології – обмеження викидів парникових газів в атмосферу, для енергетичних компаній – зниження витрат на паливо.

Через незабезпеченість енергоефективності будівель в Україні втрати тепла становлять 47 %, 12 % тепла втрачається через зношеність мереж, 5 % – через застаріле обладнання котелень. На думку експертів Європейсько-українського енергетичного агентства, за допомогою теплодернізації та капітального ремонту в будинках можна зменшити щорічне споживання і втрати енергії на 10–25 %. При цьому в цілому по Україні потенціал зменшення енергоспоживання становить 75 % [5].

Сьогодні питання ощадливого використання паливно-енергетичних ресурсів, заміщення газу альтернативними видами палива та державна підтримка впровадження енергоефективних заходів є надзвичайно важливими для України. У зв'язку з цим у 2015 році в м. Тернополі прийнято Програму енергоефективності, енергозбереження та термомодернізації будівель житлового фонду м. Тернополя на 2015-2020 роки[4]. Відповідно до даної Програми передбачено реалізацію заходів з термомодернізації житлових будинків на умовах співфінансування (30% – кошти мешканців, 70% – кошти міського бюджету).

За період дії Програми у місті виконано роботи щодо капітального ремонту із утепленням фасадів у 22 будинках, проведено заміну вікон на енергозберігаючі у місцях загального користування – 27 будинків, у 2 будинках встановлено індивідуальні теплові пункти із приладами обліку теплової енергії та проведено капітальний ремонт системи тепlopостачання, виконувались також роботи щодо модернізації системи освітлення [3].

Слід зазначити, що кількість звернень мешканців щодо виконання робіт із термомодернізації з кожним роком збільшується. Якщо у 2015

році виконано роботи із термомодернізації лише у дев'яти будинках, то у 2017 році співвласники понад чотирьох десятків будинків вирішили утеплити своє житло, подавши відповідні звернення та необхідну документацію.

Сьогодні для того, щоб успішно підвищувати енергоефективність ЖКГ, слід чітко розуміти кому це найбільш потрібно. Без належної мотивації будь-які гасла залишаться на папері. З іншого боку, виникає питання, чи є можливість (фінансова, організаційна, технічна, юридична) реалізовувати ці програми.

Ієрархічна система управління енергоефективністю в державі включає:

1. Центральні органи влади (Кабінет Міністрів України, Міністерства). У їх компетенції перебувають нормативні, податкові, організаційні та інші важелі стимулювання енергоефективності, однак можливості організувати та контролювати конкретні місцеві проекти по всій території України відсутні. Натомість є значна зацікавленість у зниженні енергозалежності, стабілізації платіжного балансу, зниженні обсягу субсидій та досягненні інших макроекономічних і соціальних цілей.

2. Місцеві органи влади. Прямої мотивації реалізовувати програми енергоефективності вони не мають, окрім тих об'єктів соціальної сфери, що перебувають на їх балансі. Істотні важелі впливу в умовах, коли майже всі енергогенерувальні та енергорозподільчі компанії перебувають у приватній власності, у них також відсутні.

3. Енергогенерувальні та енергорозподільчі компанії. Не мають мотивації реалізовувати програми енергоефективності, оскільки усі додаткові витрати і втрати енергоресурсів перекладають на кінцевих споживачів.

4. Кінцеві споживачі (громадяни). Мають значну зацікавленість у реалізації вказаних програм, проте мають дуже обмежені для цього можливості. У такій ситуації найбільші надії держава покладає на власників індивідуальних будинків та ОСББ, які сьогодні можуть реалізувати програми підвищення енергоефективності в кредит з частковою компенсацією від держави. Проте, реалізація даних програм має свої бар'єри. Населення не впевнене як у свої фінансових можливостях, так і у державній компенсації, не володіє технічною

сторonoю заходів з енергоефективності. Тому, у реалізації програм енергозбереження в ЖКГ необхідна активна участь місцевої влади.

Реалізація регіональних проектів дасть економічний ефект який відчують усі мешканці населеного пункту (тобто зберігається соціальна справедливість). Уже сьогодні регіони можуть ефективно реалізовувати конкретні проекти з енергозбереження. Це стало можливим, по-перше, за рахунок виконання відповідних державних програм з частковим фінансуванням за рахунок державного бюджету, а по-друге, за рахунок отримання іноземних грантів (реалізації проекту Фонду Східноєвропейського партнерства з енергоефективності та довкілля – Е5Рбули реалізовані програми енергозбереження у містах Миколаїв, Житомир, Рівне, Тернопіль, Запоріжжя та Львів) [2, с.26].

У перспективі успіх впровадження енергоощадних проектів цілком залежить від місцевої влади, яка повинна брати участь у проектах енергозбереження у всіх можливих формах: як замовник, при наявності фінансових ресурсів як інвесторі як виконавець. Від ініціативності та рішучості місцевої влади в першу чергу залежить, наскільки буде реалізовано потенціал зменшення втрат енергії, зниження цінового тиску на споживачів та зменшення залежності регіону від дорогих енергоносіїв.

Бібліографія

1. Беззуб І. Підвищення енергоефективності – запорука забезпечення енергетичної незалежності України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&%20id=746

2. Енергоефективність в муніципальному секторі. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Асоціація міст України – К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. – 184 с.

3. Основні заходи щодо виконання Програми економічного та соціального розвитку м. Тернополя за 9 місяців 2017 року – [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – <http://www.rada.te.ua/normativnie-dokument/programi/62394.html>

4. Програма енергоефективності, енергозбереження та термомодернізації будівель житлового фонду м. Тернополя на 2015-2020 роки, рішення міської ради від 27.01.2015р. №6/55/4.

5. Проекти з енергоефективності в Україні. Energy Efficiency Projects in Ukraine. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – <http://www.eeib.org.ua>